

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA – 4113-002-04/2013
D/13/508

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/13/508 - Prawidłowość realizacji zadań przez straże miejskie (gminne) w zakresie wykorzystywania urządzeń ujawniających i zapisujących za pomocą technik utrwalania obrazów naruszenia przepisów ruchu drogowego.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Ilona Bożek, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88575 z dnia 14 października 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Straż Miejska w Tarczynie, ul. Rynek 8A, 05-555 Tarczyn, zwana w dalszej części niniejszego wystąpienia „Strażą” lub „SM”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Toporkiewicz – Komendant Straży Miejskiej w Tarczynie, zwany w dalszej części wystąpienia Komendantem. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ wykonywanie przez Straż Miejską zadań w zakresie wykorzystywania urządzeń ujawniających i zapisujących za pomocą technik utrwalania obrazów naruszenia przepisów ruchu drogowego w latach 2011-2013 (do czasu zakończenia kontroli).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Straż Miejska prawidłowo realizowała zadania w powyższym zakresie, w szczególności wykorzystywała do pomiarów prędkości urządzenia posiadające zatwierdzony typ oraz aktualne świadectwa legalizacji i dokonywała rejestracji wykroczeń w prawidłowo oznakowanych miejscach. W sposób rzetelny uzasadniała lokalizacje miejsc, w których przeprowadzano czynności z zakresu ruchu drogowego.

Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości dotyczyły:

- nieterminowego i nierzetelnego sporządzenia pierwszej analizy stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- nakładania grzywien w drodze mandatów karnych przez funkcjonariuszy, którzy w okresie od 1 lutego 2012 r. do 3 listopada 2013 r. posługiwali się upoważnieniami, które utraciły ważność lub zostały wydane przez podmiot nieuprawniony.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące wykroczenia ruchu drogowego

Opis stanu faktycznego

1.1. Stacjonarne urządzenia rejestrujące

1.1.1. W latach 2011-2013 na wyposażeniu Straży Miejskiej w Tarczynie pozostawały cztery stacjonarne urządzenia rejestrujące – prędkościomierze kontrolne do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu drogowym o nazwie REDFLEXred-speed. Urządzenia te wchodziły w skład stacjonarnego systemu rejestracji wykroczeń w ruchu drogowym, zainstalowanego na drodze krajowej nr 7, składającego się z dwóch podsystemów:

1. usytuowanego w Tarczynie na skrzyżowaniu z ulicą Komornicką (droga wojewódzka nr 876) – dwa urządzenia działające od lipca 2009 r.²,
2. usytuowanego w miejscowości Pamiątka na skrzyżowaniu z ul. Górskich – dwa urządzenia działające od 31 maja 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 11-16)

Komendant Straży Miejskiej w Tarczynie opracował „Program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie miasta i gminy Tarczyn w latach 2009-2012”. W ramach realizacji powyższego programu stworzono system rejestrujących urządzeń stacjonarnych, mający na celu ograniczenie zdarzeń drogowych na terenie gminy.

(dowód: akta kontroli str. 11-13)

Lokalizacja urządzeń w Tarczynie została poprzedzona uzyskaniem zgody zarządcy drogi³, analizą zdarzeń drogowych na terenie gminy za lata 2007-2008 (I półrocze) oraz wizją lokalną skrzyżowania zorganizowaną wspólnie przez Urząd Gminy i przedstawicieli GDDiKA. Uzyskała również poparcie Starostwa Powiatowego w Piasecznie i Komendanta Komisariatu Policji w Tarczynie.

(dowód: akta kontroli str. 17-27)

Na podstawie § 10 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące⁴, w terminie do 31 maja 2013 r. należało sporządzić pierwszą analizę stanu bezpieczeństwa oraz uzyskać opinię właściwego komendanta wojewódzkiego w zakresie zasadności lokalizacji ww. systemu

Analiza stanu bezpieczeństwa została sporządzona przez Komendanta w dniu 30 września 2013 r., tj. 4 miesiące po terminie, a następnie przekazana do Generalnej Inspekcji Transportu Drogowego.

Analiza zawierała dane statyczne odnoszące się do lat 2007-2008 (I półrocze), tj. okresu sprzed zainstalowania urządzeń oraz nie wskazano w niej przyczyn zdarzeń drogowych, pomimo że w myśl § 2 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia z 14 marca 2013 r., powinna ona obejmować ostatnie trzy lata⁵ i uwzględnić przyczyny

² Pierwsze dwa miesiące (lipiec-sierpień 2009 r.) – okres ostrzegawczy, system rejestrował wykroczenia, lecz nie prowadzono postępowań wykroczeniowych, system restrykcyjny wprowadzono od 1 września 2009 r.

³ Pismo Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie znak GDDKiA-O/Wa-Z.2.409/604/2008 z dnia 26 sierpnia 2008 r., oraz pismo znak GDDKiA-O/Wa/Z/2/409/524/2009 z 30 czerwca 2009 r.

⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 366.

⁵ W tym przypadku powinny być to lata 2010-2012.

zdarzeń drogowych występujących na danym odcinku, w szczególności zaistniałych z przyczyn odpowiadających zakresowi prowadzonej rejestracji.

(dowód: akta kontroli str. 28-29, 34-37)

Komendant zwrócił się do Komendanta Stołecznego Policji o wydanie opinii, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia dopiero w dniu 4 września 2013 r., tj. 3 miesiące i 4 dni po terminie. Opinia Komendanta Stołecznego Policji została uzyskana w dniu 24 września 2013 r.

Wydając pozytywną opinię na okres 40 miesięcy, Komendant Stołeczny Policji oparł się o dane statyczne w zakresie zdarzeń drogowych w latach 2010-2013 w miejscu usytuowania urządzeń, które, jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Stołecznej Policji, wskazują na utrzymujące się zagrożenie w ruchu drogowym. Głównymi przyczynami wypadków zaistniałych na skrzyżowaniu w Tarczynie były: prędkość oraz niewłaściwa zmiana pasa ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 3-33, 53-55)

W związku z rozbudową systemu o kolejne dwa urządzenia w miejscowości Pamiątka uzyskano zgodę zarządcy drogi na ich lokalizację⁶.

(dowód: akta kontroli str. 56-64)

Lokalizacja tego podsystemu została poprzedzona czynnościami sprawdzającymi przeprowadzonymi przez służby podległe Głównemu Inspektorowi Transportu Drogowego, w trakcie których dokonano oceny zasadności proponowanej lokalizacji pod kątem spełniania warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 17 czerwca 2011 r. w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące⁷. Czynności sprawdzające wykazały m.in., że kierowcy na tym odcinku nie redukowali prędkości do 70 km/h, z uwagi na dobre warunki drogowe, oraz że zaobserwowano istotne trudności w przekraczaniu drogi przez pieszych pomimo, że przejście zostało wykonane i oznakowane w sposób szczególny (forma labiryntu, oznakowanie dodatkowe przeświecłanym znakiem D-6 itp.).

Dokonując oceny zasadności lokalizacji, GITD oparł się również na analizach stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym za lata 2009-2011 (osiem miesięcy) sporządzonych przez Wydział Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Piasecznie.

(dowód: akta kontroli str. 61, 62, 65-98)

1.1.2. Oględziny systemu stacjonarnego, przeprowadzone w dniu 6 listopada 2013 r., wykazały, że wszystkie cztery urządzenia pomiarowe spełniały wymogi w zakresie sposobu dokonywania pomiaru prędkości określone w § 6 i 7 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące, tj. nie zapisywały obrazów naruszeń polegających na przekroczeniu przez kierujących pojazdami dopuszczalnej prędkości o 10 lub mniej km/h⁸, oraz zostały zaprogramowane przez producenta tak, że mogły zapisywać naruszenie dopuszczalnej prędkości o ustawioną w urządzeniu wartość postępującą (próg) co 1 km/h. Ustawienie i zaprogramowanie systemu pozwalało na skuteczną rejestrację ruchu pojazdów w obrębie obszaru oznakowanego znakiem D-51.

⁶ W 2010 r. uzyskano zgodę Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad wyrażoną w pismach nr GDDKiA-O/WA-Z.2.409/563/2010 z dnia 23 lipca 2010 r. oraz nr GDDKiA-O/WA-Z.2.409/610/2010 z dnia 28 lipca 2010 r. Następnie w 2011 r. uzyskano zgodę Generalnego Inspektora Transportu Drogowego wyrażoną w piśmie nr CAN.0510.79.2011.0274.1359 z dnia 17 października 2011 r.

⁷ Dz. U. z 2011 r. nr 133, poz. 770

⁸ Faktycznie fotoradary zapisywały przekroczenie dopuszczalnej prędkości o 31 km/h.

(dowód: akta kontroli str. 100, 101)

Urządzenia zostały zlokalizowane w obszarze niezabudowanym, z obowiązującym ograniczeniem prędkości 70km/h. W odległości do 2 000 m od lokalizacji urządzeń nie stwierdzono, żadnych innych stacjonarnych urządzeń rejestrujących, co było zgodne z § 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia z 14 marca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 100, 101)

Obudowy systemu stacjonarnego w Pamiętce spełniały wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach⁹, tj. obudowy koloru żółtego były zainstalowane na masztach umiejscowionych w odległości powyżej 1 m od krawędzi jezdni. Termin na dostosowanie obudów urządzeń zainstalowanych w Tarczynie upływa - w myśl § 9 rozporządzenia w dniu 28 czerwca 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 100, 101)

1.1.3. W kontrolowanym okresie do Straży Miejskiej w Tarczynie wpłynęło jedno pismo, w którym skarżący poddawał w wątpliwość prawidłowość działania systemu stacjonarnego w Tarczynie na drodze krajowej nr 7. Skarżący zwrócił uwagę na nieprawidłową konfigurację (ustawienie błysków fleszy) urządzeń, mogącą powodować niebezpieczeństwo w ruchu drogowym i wnioskował o dopasowanie ustawień do warunków drogowych. W odpowiedzi, Komendant SM wytłumaczył zasady działania systemu, przedstawiając wymagane prawem dokumenty potwierdzające kontrolę metrologiczną urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 283-288)

1.1.4. W okresie 2011-2013 (III kwartały) Straż Miejska w Tarczynie informowała Komendę Powiatową Policji w Piasecznie o czasie pracy urządzeń stacjonarnych. Począwszy od 21 stycznia 2011 r. urządzenia, co do zasady, miały działać przez całą dobę 7 dni w tygodniu. W tym okresie zarejestrowały łącznie 68 809 wykroczeń, w tym 9 860 w 2011 r., 41 414 w 2012 r. i 17 535 w 2013 (III kwartały).

(dowód: akta kontroli str. 102-103, 120-138)

1.1.5. W kontrolowanym okresie wystąpił jeden przypadek uszkodzenia systemu stacjonarnego, spowodowanego kolizją drogową. Zdarzenie, spowodowane złymi warunkami pogodowymi, miało miejsce w 2012 r. na skrzyżowaniu w Tarczynie. Spowodowana szkoda – uszkodzenie masztu lampy błyskowej (nieznaczne przechylenie) nie dotyczyła samego urządzenia pomiarowego (zainstalowanego na innym maszcie) i nie wpłynęła na jego funkcjonowanie.

(dowód: akta kontroli str. 109, 110)

1.2. Przenośne urządzenie rejestrujące

1.2.1. W okresie objętym kontrolą Straż Miejska posiadała jedno przenośne urządzenie rejestrujące – laserowy przyrząd do pomiaru prędkości produkcji Laser Technology o nazwie LTI 20/20 TruCAM¹⁰. Pierwsza kontrola prędkości z użyciem tego urządzenia została przeprowadzona 29 listopada 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 16, 111-138)

1.2.2. Fotoradar przenośny spełniał wymogi w zakresie sposobu dokonywania pomiaru prędkości określone w § 6 i 7 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia

⁹ Dz. U. Nr 220, poz. 2181, z późn. Zm.

¹⁰ Zwany dalej fotoradarem przenośnym.

rejestrujące, tj. nie zapisywał obrazów naruszeń polegających na przekroczeniu przez kierujących pojazdami dopuszczalnej prędkości o 10 lub mniej km/h¹¹, oraz został zaprogramowany przez producenta tak, że mógł zapisywać naruszenie dopuszczalnej prędkości o ustawioną w urządzeniu wartość postępującą (próg) co 1 km/h.

(dowód: akta kontroli str. 139, 140)

1.2.3. Fotoradar przenośny - zgodnie z wymogami określonymi w § 8 pkt 1 i 2 Rozporządzenia - był umieszczany w widocznym odcinku drogi, w sposób niepowodujący dodatkowego utrudnienia. Na drogach na których zlokalizowane były odcinki objęte kontrolą nie były zainstalowane żadne inne urządzenia rejestrujące¹².

(dowód: akta kontroli str. 139-142)

1.2.4. Fotoradar przenośny był wykorzystywany w siedmiu lokalizacjach posiadających zatwierdzoną przez zarządców dróg i pozytywnie zaopiniowaną przez policję stałą organizację ruchu: dwie – na drodze wojewódzkiej nr 876¹³ oraz pięć – na drogach powiatowych nr 2857W¹⁴, nr 2848¹⁵, nr 2858¹⁶ i nr 2851¹⁷.

Uzgodnianie wykonywania czynności z zakresu ruchu drogowego z użyciem fotoradaru przenośnego z właściwym powiatowym komendantem policji odbywało się poprzez przekazywanie do Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Piasecznie miesięcznych harmonogramów dyslokacji urządzenia mobilnego, przy czym KPP w Piasecznie nie przekazywała żadnych uwag do otrzymywanych harmonogramów. Począwszy od sierpnia 2013 r. harmonogram był również publikowany na stronie internetowej Straży Miejskiej.

W przekazywanych do KPP w Piasecznie harmonogramach nie wskazywano okoliczności uzasadniających dokonywanie pomiarów prędkości w proponowanych lokalizacjach.

(dowód: akta kontroli, str. 139-147, 149, 155-173)

Komendant Straży Miejskiej wyjaśnił, że uzasadnieniem dla wyżej wskazanych lokalizacji były napływające do Straży oraz Urzędu Miejskiego w Tarczynie ustne i pisemne wnioski i prośby mieszkańców. W okazanej do kontroli dokumentacji znajdowały się dwa pisma od obywateli, oraz protokół z debaty społecznej na temat bezpieczeństwa na terenie gminy, zawierające wnioski o objęcie kontrolą prędkości konkretnych odcinków: w Pawłowicach, w Mariance oraz w Tarczynie na ul. Warszawskiej.

(dowód: akta kontroli, str. 40-43, 139, 140-143, 310-314)

Komendant Powiatowy Policji w Piasecznie wyjaśnił, że nie dysponuje dokumentacją na temat faktycznych przesłanek usytuowania poszczególnych lokalizacji urządzenia przenośnego obsługiwanego przez Straż Miejską. Jednocześnie Komendant wyjaśnił, że uzgodnienia, co do czasu i miejsca dokonywania pomiarów przez SM odbywały się w kontaktach roboczych, w których Komendant SM informował naczelnika WRD KPP w Piasecznie o napływających do niego wnioskach od społeczności lokalnej.

(dowód: akta kontroli, str. 146, 147, 155)

1.2.5. Od 29 listopada 2012 r. do końca października 2013 r. Straż Miejska przeprowadziła 59 kontroli prędkości¹⁸, przy użyciu fotoradaru przenośnego.

¹¹ Faktycznie fotoradar zapisywał przekroczenie dopuszczalnej prędkości o 21 km/h

¹² Oględzinami objęto wszystkie 16 lokalizacji na których Straż Gminna dokonywała kontroli prędkości

¹³ W miejscowościach: Marianka i Pace Małe

¹⁴ W Janówku ul. Modrzewiowa oraz w miejscowości Książak ul. Katowicka

¹⁵ W Janówku ul. Słoneczna

¹⁶ W Tarczynie ul. Warszawska

¹⁷ W Pawłowicach ul. Topolowa

¹⁸ 2 kontrole w 2012 r. i 57 kontroli w 2013 r.

(dowód: akta kontroli, str. 144)

W wyniku oględzin sposobu przeprowadzania przez Straż Miejską kontroli prędkości w dniu 24 października 2013 r. w Pawłowicach na ul. Topolowej stwierdzono, że strażnicy dokonywali kontroli prędkości na drodze powiatowej, w obszarze zabudowanym, w miejscu uzgodnionym z Komendantem Powiatowym Policji w Piasecznie (zgodnie z harmonogramem), co było zgodne z art. 129 b ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym¹⁹.

Fotoradar przenośny został ustawiony zgodnie z wymogami określonymi w § 8 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące²⁰, tj. w sposób niepowodujący dodatkowego utrudnienia w ruchu jego uczestnikom, na drodze na której nie stwierdzono zainstalowanego innego urządzenia dokonującego pomiarów prędkości oraz w miejscu oznakowanym znakiem D-51 informującym o przeprowadzanej kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 139-140)

1.2.6. Strażnicy Miejscy przeprowadzający kontrole prędkości posiadali, stosownie do wymogów określonych w art. 129e ustawy Prawo o ruchu drogowym, upoważnienia do wykonywania kontroli ruchu drogowego wydane przez Komendanta Powiatowego Policji w Piasecznie oraz stosownie do wymogów określonych w § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lipca 2008 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego²¹, ukończyli szkolenie z zakresu prawa o ruchu drogowym. Ponadto, trzech spośród sześciu aktualnie zatrudnionych strażników, posiadało przeszkolenie w zakresie użytkowania fotoradarów.

(dowód: akta kontroli str. 141, 142, 265-276)

Ustalone
nieprawidłowości

1. Sporządzenie pierwszej analizy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz uzyskanie opinii Komendanta Stołecznego Policji w zakresie zasadności lokalizacji stacjonarnych urządzeń w Tarczynie po terminie określonym w § 10 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 14 marca 2013 r.

2. Nierzetelnie sporządzona pierwsza analiza stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego dla lokalizacji systemu stacjonarnego w Tarczynie, tj. niezawierająca wszystkich elementów, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia z 14 marca 2013 r.

Osobą odpowiedzialną za ww. nieprawidłowości był Komendant SM w Tarczynie. Komendant SM wyjaśnił, że okres od dnia wejścia w życie rozporządzenia (tj. 27 marca 2013 r.) do dnia 31 maja 2013 r. był zbyt krótki do sporządzenia w sposób prawidłowy analizy, bowiem musiał się zwrócić do różnych służb o „*różne niezbędne dane i informacje*”.

W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie z uwagi na fakt, że w sporządzonej analizie zawarto dane, w posiadaniu których Komendant pozostawał na dzień 31 maja 2013 r. – w szczególności były to dane statystyczne z okresu przed instalacją systemu. Ponadto Komendant nie wskazał o jakie dane i informacje oraz do kogo, poza Policją, zwrócił się w celu sporządzenia analizy.

(dowód: akta kontroli str. 34-39, 44-46)

2. Legalność używanych urządzeń pomiarowych

Stosowane przez Straż Miejską urządzenia rejestrujące (stacjonarne i przenośny) posiadały – stosownie do wymogów określonych w art. 8 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy

¹⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 1137 ze zm.

²⁰ Dz. U. z 2013 r. poz. 366

²¹ Dz. U. Nr 132, poz. 841 ze zm.

z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach²² zatwierdzony typ przyrządu²³, oraz aktualne w czasie prowadzonych pomiarów prędkości świadectwa legalizacji. Fotoradary posiadały nienaruszone zabezpieczenia w postaci naklejek hologramowych. Numery fabryczne²⁴ były zgodne z aktualnymi świadectwami legalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 120, 121, 256-263)

3. Analizy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego, kontrole prowadzone przez jednostki zewnętrzne

3.1. W okresie kontrolowanym Straż Miejska nie gromadziła i nie poddawała analizie danych dotyczących wypadków i kolizji drogowych na terenie Gminy Tarczyn (w tym w miejscach objętych kontrolą prędkości). Nie prowadziła również żadnych innych analiz stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie tej gminy. Straż Miejska gromadziła natomiast dane statystyczne dotyczące liczby wykroczeń ujawnionych przy użyciu urządzeń rejestrujących.

W złożonym wyjaśnieniu Komendant Straży Miejskiej stwierdził, że analizę zdarzeń i bezpieczeństwa prowadzi Komenda Powiatowa Policji w Piasecznie, która nie ma obowiązku informowania Straży Miejskiej o jej wynikach.

(dowód: akta kontroli str. 35-37, 44-49)

3.2. Z informacji uzyskanych z KPP w Piasecznie wynika, że w kontrolowanym okresie w miejscach lokalizacji fotoradarów obsługiwanych przez SM w Tarczynie miały miejsce cztery wypadki drogowo (w tym 3 w miejscach lokalizacji urządzeń stacjonarnych i 1 w miejscu lokalizacji urządzenia mobilnego) oraz 47 kolizji drogowych (w tym 25 w miejscach lokalizacji fotoradarów stacjonarnych i 22 w trzech z siedmiu lokalizacjach urządzenia mobilnego), co stanowiło odpowiednio 11,8% liczby wypadków oraz 16,7% liczby kolizji drogowych mających miejsce na terenie gminy²⁵.

(dowód: akta kontroli, str. 54-55, 146, 149-154, 252-255)

3.3. W kontrolowanym okresie została przeprowadzona przez Komendę Stołeczną Policji w Warszawie kontrola SM w Tarczynie, w trakcie której zbadano dokumentację dotyczącą legalności usytuowania fotoradarów stacjonarnych w miejscowości Pamiątka oraz nakładanie grzywien w drodze mandatów karnych w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2013 r. Kontrolerzy nie zgłosili zastrzeżeń, co do legalności lokalizacji urządzeń. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły prowadzonych postępowań mandatowych i polegały m.in. na zaprzestaniu prowadzenia czynności wyjaśniających dotyczących kierującego pojazdem w przypadku nałożenia mandatu za niewskazanie sprawcy wykroczenia (tj. wykroczenie z art. 96 § 3 kodeksu wykroczeń), nałożeniu mandatu za niewskazanie sprawcy wykroczenia pomimo braku umyślności czynu, braki formalne w dokumentacji.

(dowód: akta kontroli str. 300-309)

Uwagi dotyczące badanej działalności

W ocenie NIK, prowadzenie przez Straż Miejską analiz stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie gminy pozwoliłoby m.in. – pomimo braku formalnego

²² Dz. U. z 2013 r., poz. 1069.

²³ Urządzenia stacjonarne: Decyzja Nr ZT 26/2007 Prezesa Głównego Urzędu Miar z 16 marca 2007 r. zatwierdzająca typ przyrządów do pomiaru prędkości Redflexred-speed nadająca znak zatwierdzenia typu: PLT 0720. Decyzja ważna przez okres 10 lat. Fotoradar przenośny: Decyzja Nr ZT 120/2009 Prezesa Głównego Urzędu Miar z 24 grudnia 2009 r. zatwierdzająca typ przyrządu radarowego LTI 20/20 TruCAM nadająca znak zatwierdzenia typu: PLT 09118. Decyzja ważna przez okres 10 lat.

²⁴ Urządzenia stacjonarne w Tarczynie o nr fabrycznych: CCU2719 i CCU2721, urządzenia stacjonarne w Pamiątce o nr fabrycznych CCU3968 i CCU3969 oraz fotoradar przenośny o nr fabrycznym TC00815

²⁵ Na terenie Gminy Tarczyn miało miejsce w okresie 2011-2013 (II kwartały) łącznie 47 wypadków drogowych i 282 kolizji.

wymogu w tym zakresie – na uzyskanie rzetelnej i pełnej wiedzy na temat przyczyn, miejsc, i skutków występujących zdarzeń drogowych a w konsekwencji na najbardziej efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów, w celu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

4. Struktura i liczba mandatów karnych nakładanych przez straż Miejską oraz kwoty należne z tego tytułu

W okresie 2011-2013 (III kwartały) Straż Miejska w Tarczynie nałożyła 39 751 grzywnien w drodze mandatów karnych na łączną kwotę 14 486,6 tys. zł.

Za wykroczenia w ruchu drogowym ujawnione przy użyciu urządzeń rejestrujących strażnicy nałożyli 25 649 grzywnien w drodze mandatów karnych na łączną kwotę 7 873,1 tys. zł, w tym: w 2011 r. – 3 889 mandatów na kwotę 1 314,7 tys. zł, w 2012 r. – 12 384 mandatów na kwotę 3 581,8 tys. zł i w 2013 r. (III kwartały) – 9 376 mandatów na kwotę 2 976,6 tys. zł.

Powyższe stanowiło 54,3% kwoty należnej z tytułu wszystkich mandatów karnych nałożonych przez SM w kontrolowanym okresie.

Ponadto, za niewskazanie kierującego (tj. wykroczenie z art. 96 § 3 kodeksu wykroczeń), strażnicy wystawili 14 000 mandatów karnych na łączną kwotę 6 599,6 tys. zł, w tym: w 2011 r. – 1 467 mandatów na kwotę 707,2 tys. zł, w 2012 r. – 6 701 mandatów na kwotę 3 171,9 tys. zł i w 2013 r. (III kwartały) – 5 832 mandatów na kwotę 2 720,6 tys. zł.

Powyższe stanowiło 45,6% kwoty należnej z tytułu wszystkich mandatów karnych nałożonych przez SM w kontrolowanym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 280-281)

Mandaty były wystawiane przez strażników, na podstawie wydanych przez Burmistrza Gminy Tarczyn upoważnień.

Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Wpraw Wewnętrznych i Administracji z 17 listopada 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego²⁶, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 sierpnia 2011 r., *upoważnienie do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego wydaje komendant straży gminnej*.

Stwierdzono, że w kontrolowanym okresie siedmiu funkcjonariuszy wystawiało mandaty karne posiadając upoważnienia²⁷ wydane przez podmiot nieuprawniony – tj. Burmistrza Gminy Tarczyn.

Ponadto w okresie od 1 lutego 2012 r. do 31 stycznia 2013 r. czterech funkcjonariuszy posługiwało się upoważnieniami, które - w myśl § 2 rozporządzenia MSWiA z 28 lipca 2011 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego²⁸ - utraciły ważność w dniu 1 lutego 2012 r.²⁹.

(dowód: akta kontroli str. 277-279)

W kontrolowanym okresie Straż Miejska w Tarczynie wystosowała do sądu 1 009 wniosków o ukaranie za niewskazanie kierującego, w tym: w 2011 r. – 166 wniosków, w 2012 r. – 406 wniosków i w 2013 r. (III kwartały) 437 wniosków.

(dowód: akta kontroli str. 282)

²⁶ Dz. U. z 2003 r. nr 208, poz. 2026 ze zm.

²⁷ Dotyczy to upoważnień o numerach: 006 z 9 stycznia 2012 r., 007 z 9 stycznia 2012 r., 001 z 1 lutego 2013 r., 002 z 1 lutego 2013 r., 003 z 1 lutego 2013 r., 004 z 1 lutego 2013 r., 006 z 1 lutego 2013 r. i 007 z 1 lutego 2013 r.

²⁸ Dz. U. z 2011 r. nr 158, poz. 944

²⁹ Dotyczy to następujących upoważnień: nr 001 z 1 marca 2011 r., nr 002 z 1 marca 2011 r., nr 003 z 1 marca 2011 r, które były wykorzystywane do dnia 31 stycznia 2013 r. oraz upoważnienia nr 004 z 1 marca 2011 r., które było wykorzystywane do dnia 29 grudnia 2011 r., tj. dnia ustania stosunku pracy strażnika miejskiego

Ustalone
nieprawidłowości

Nakładanie grzywien w drodze mandatów karnych przez funkcjonariuszy, którzy w okresie od 1 lutego 2012 r. do 3 listopada 2013 r. posiadali upoważnienia, które utraciły ważność lub zostały wydane przez podmiot nieuprawniony.

Jak wyjaśnił Komendant przyczyną powyższej nieprawidłowości był brak wiedzy o wejściu w życie rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie z 17 listopada 2003 r.

(dowód: akta kontroli str. 45, 46, 277-279)

W dniu 4 listopada 2013 r., Komendant SM, zgodnie z kompetencją i dyspozycją § 3 rozporządzenia z 17 listopada 2003 r., wydał czterem strażnikom miejskim, upoważnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w § 2 ust. 1 i 2. Okres ważności określono jako bezterminowy.

(dowód: akta kontroli str. 46, 52)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰, wnosi o rozważenie prowadzenia przez Straż Miejską analiz stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie gminy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Komendanta Straży Gminnej w Tarcynie, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK przysługuje Panu Komendantowi prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę Pana Komendanta o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Dyrektor

Kontroler
Ilona Bożek

Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
Podpis

.....
podpis

³⁰ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.